

Historia wsi Marcinowice

MARCINOWICE - (Marcinouci - 1257, de Marcinouicz - 1382, Marczinowicze - 1431, Marcinowice - 1564, 1581, 1629).

Wieś leży w zachodniej części gminy Kozłów. Na północ od niej rozciągają się podmokłe łąki z licznymi strumieniami, które są dopływami rzeki Mierzawa. Wieś posiada liczne przysiółki, które są wynikiem parcelacji gruntów dwóch folwarków, m.in.: Piekło, Kolonia Wschodnia, Kozłówka i Kolonia Marcinowice. Wieś powstała w średniowieczu i należała do rodów pieczętujących się herbem Topór. W roku 1393 wzmiankowany jest we wsi dwór rycerski, a od 1411 - folwark. W latach 1382-1413 wymieniany jest w źródłach Piotr z Marcinowic herbu Topór, a w latach: 1414-41, syn jego brata Zakliki z Marcinowic - Jan Siemiech Marcinowski z Sieciechowic, Marcinowic i Przysieki herbu Topór. Jan Długosz w Liber Beneficiorum podaje, że wieś należała do Piotra (zm. 1485), Jana Siemiecha (zm. 1497), Żegoty (zm. 1480) i Mikołaja (zm. 1485) z Marcinowic (Marcinowskich) herbu Topór. W tym czasie we wsi był 1 folwark rycerski, młyn, karczma, łąny kmieca oraz 2 zagrodników. Dziesięcinę oddawano klaryskom z kościoła św. Andrzeja w Krakowie. W latach 1485-1522 właścicielami części dóbr (po Piotrze) obejmujących: Marcinowice, Karczowice, Przysiekę, cz. Sieciechowic i Jakubowic byli bracia: Stanisław Marcinowski (zm. 1493) oraz Jan Marcinowski (zm. przed 1522 r.), syn Piotra. W roku 1579 jako właściciele wiosek: Karczowice, Marcinowice i Przysieka wzmiankowani są bracia: Maciej, Stanisław i Adrian Marcinowscy herbu Topór. Od początku istnienia wieś należy do parafii Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja w Mstyczowie, a od 1912 roku do parafii p.w. Podwyższenia Krzyża świętego w Kozłowie Zgodnie z rejestrem woj. krakowskiego z roku 1581 wieś należała już do Jana Płazy herbu Topór, ale dzierżawił ją niejaki Smolik z Wolwanowic, we wsi było w tym czasie 6 1 łana kmiecego, 5 zagrodników z rolą, 1 komornik z bydłem, 4 komorników bez bydła i 2 rzemieślników. W następnych latach (od 1582/1601) tereny te znalazły się w ordynacji pińczowskiej należącej do Gonzaga-Myszkowskich. Kolejny rejestr poborowy z roku 1629 podaje, że wieś należy do Stanisława Myszkowskiego herbu Jastrzębiec, a we wsi było w tym czasie: 6 1 łana kmiecego, 2 zagrodników z rolą, 1 komornik z bydłem i 2 rzemieślników. W roku 1727 w wyniku koligacji małżeńskich rozległe dobra Myszkowskich z Księża Wielkiego przejęli Wielopolscy herbu Strykoń. Do swojego nazwiska dodali człon - Myszkowski. Między 1783 a 1809 rokiem wieś stanowiła ośrodek dóbr (dwór), w którego skład wchodziły oprócz samej wsi Marcinowice oraz folwarku w tejże wsi, także wioski: Karczowice i Przysieka. Należały one do ordynacji Franciszka z Gonzagi Wielopolskiego-Myszkowskiego herbu Strykoń i we wsi było: 37 dymów: dwór, budynek folwarczny, młyn w Błotkach, karczma z browarem, kuźnia z domem kowala, 4 domy kmieca (w jednym mieszkał wójt), 16 chałup zagrodników, 4 chaty chałupników-rzemieślników i 9 komorników. We wsi mieszkało 278 osób (w tym: 10 przedstawicieli szlachty (we dworze - 4 szlachciców) oraz 3 Żydów w karczmie. W roku 1827 wieś miała 24 dymy i 228 mieszkańców. W roku 1880 całość dóbr Marcinowice (wieś i folwark) oraz grunty w wioskach: Karczowice i Przysieka obejmowała łącznie 1542 morgi gruntów. Folwark Marcinowicach posiadał 2 budynki murowane i 13 drewnianych oraz kamieniołom wapienia i piaskowca. We wsi Marcinowice było 79 gospodarstw na 737 morgach. Do roku 1945 swoje dobra we wsi posiadali książęta Wielopolscy.